

Sygn. akt III U 1255/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 29 grudnia 2014 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy L. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania L. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 4 listopada 2014 r. **nr** (...)

I. **zmienia** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy L. G. prawo emerytury w ustawowej wysokości, poczynwszy od dnia 10 sierpnia 2014 r.,

II. **stwierdza**, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sygn. akt III U 1255/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 grudnia 2014 r.

Decyzją z dnia 4 listopada 2014 r., zn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy L. G. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji podano, iż wnioskodawca nie spełnia wszystkich warunków określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.). Na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, a jedynie 4 lata, 6 miesięcy i 18 dni.

Organ rentowy stwierdził, że brak podstaw do uwzględnienia okresu zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szczególnych w (...) sp. z o.o. w okresie:

- od 2 lutego 1979 r. do 31 stycznia 1980 r. na stanowisku ślusarza,
- od 1 lutego 1980 r. do 31 grudnia 1982 r. na stanowisku operatora węzła betoniarskiego
- od 1 stycznia 1983 r. do 30 kwietnia 1988 r. na stanowisku kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynieryjno-technicznego na oddziałach i wydziałach. Zakład pracy nie wyszczególnił nad jakimi stanowiskami wnioskodawca sprawował kontrolę.

Wnioskodawca L. G. w dniu 10 listopada 2014 r. złożył odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany.

Na uzasadnienie podał, że decyzja jest dla niego krzywdząca i niezgodna ze stanem faktycznym. Wskazał, że okres zatrudnienia w warunkach szczególnych został przez niego potwierdzony świadectwem wykonywania prac w warunkach szczególnych. Świadectwa te potwierdzają wykonywanie przez niego prac wymienionych w wykazie A Dział XIV pod poz. 24 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Dodatkowo na potwierdzenie charakteru wykonywanej pracy na stanowisku pracownika dozoru technicznego powołał się na zeznania świadków, wnosząc o uwzględnienie okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn, które stanowią o wydaniu zaskarżonej decyzji.

Ponownie stwierdzono, że wnioskodawca nie spełnia warunków do nabycia emerytury określonych w art. 184 ust. 1 w zw. z art. 27 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz w zw. z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze. Podniesiono, że spośród ustawowych warunków wnioskodawca wykazał 25-letni staż ubezpieczeniowy, nie przystąpił do OFE, ale nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Wskazano, że charakter takiego zatrudnienia może potwierdzić jedynie zakład pracy, ewentualnie jego następca, na podstawie posiadanej dokumentacji

i w ściśle określonej formie, zgodnie z § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia. Wnioskodawca wprawdzie przedstawił świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, ale z dokumentów tych nie wynika jaką faktycznie pracę wykonywał.

Sąd Okręgowy w Przemysłu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca L. G. urodzony (...) złożył w dniu 14 lipca 2014 r. wniosek o emeryturę, oświadczając że nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego oraz że pozostaje w stosunku pracy.

Na potwierdzenie okresów ubezpieczenia oraz charakteru zatrudnienia dołączył świadectwa pracy, w tym świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Rozpoznając ten wniosek organ rentowy decyzją z dnia 4 listopada 2014 r. odmówił mu prawa do emerytury.

Ustalony przez organ rentowy wymiar okresów składkowych i nieskładkowych wykazanych przez wnioskodawcę na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 25 lat, 7 miesięcy i 15 dni. Natomiast w ocenie ZUS wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył wnioskodawcy okresu jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w P.:

- od 2 lutego 1979 r. do 31 stycznia 1980 r. na stanowisku ślusarza,

- od 1 lutego 1980 r. do 31 grudnia 1982 r. na stanowisku operatora wężła betoniarskiego

- od 1 stycznia 1983 r. do 30 kwietnia 1988 r. na stanowisku kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynieryjno-technicznego na oddziałach i wydziałach.

Stwierdzono, że na podstawie przedłożonej dokumentacji nie można przyjąć w szczególności, iż zajmując stanowisko mistrza w dziale utrzymania ruchu i kierownika działu utrzymania ruchu (wykaz A, dział XIV poz. 24 pkt 1), wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przebywał na stanowiskach, na których jako podstawowe wykonywane są prace w warunkach szczególnych.

Jednocześnie organ rentowy uznał, że w warunkach szczególnych wnioskodawca pracowała w wymiarze 4 lat, 6 miesięcy i 18 dni w czasie zatrudnienia w (...) SA.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o emeryturę z dn. 14.07.2014 r.

- decyzja odmowna z dn. 4.11.2014 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca L. G. z zawodu spawacz pracę zawodową rozpoczął w dniu 8 sierpnia 1972 r. w firmie (...) Fabryka (...) w P.. Jako ślusarz pracował tam do 18 listopada 1972 r. Następnie do 28 listopada 1978 r. do 31 stycznia 1973 r. pracował na stanowisku montera konstrukcji stalowych w firmie (...) Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. w P.. W okresie od 6 lutego 1973 r. do 30 czerwca 1979 r. był zaś zatrudniony w (...) Zakładach (...) w P. (obecnie (...) SA). Pracował tam na stanowisku ślusarza remontowego, wykonując bieżącą konserwację agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu. W czasie tego zatrudnienia został powołany do zasadniczej służby wojskowej, którą odbywał od 24 października 1975 r. do 14 października 1977 r.

Od 2 lipca 1979 r. wnioskodawca podjął pracę w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w P., gdzie pracował na stanowiskach:

- ślusarza w D. Utrzymania (...) (Warsztat mechaniczny - ślusarnia) - od 2 lutego 1979 r. do 31 stycznia 1980 r.,

- operatora wężła betoniarskiego w Wydziale Produkcji - od 1 lutego 1980 r. do 31 grudnia 1982 r.

- mistrza, starszego mistrza, kierownika Warsztatu Mechanicznego oraz zastępcy kierownika D. Utrzymania (...) od 1 stycznia 1983 r. do 30 kwietnia 1988 r.

Sąd ustalił też, że Przedsiębiorstwo (...) zajmowało się produkcją prefabrykatów elektroenergetycznych na potrzeby energetyki krajowej. Produkcja obejmowała przede wszystkim elementy i półfabrykaty betonowe, żelbetonowe oraz metalowe. W latach 80-tych XX wieku w przedsiębiorstwie zatrudniano około 600 robotników, głównie betoniarzy, zbrojarzy, ślusarzy, spawaczy, operatorów sprzętu ciężkiego. Organizacja przedsiębiorstwa obejmowała m.in. Wydział Produkcji, który obejmował D.: betoniarnię, zbrojownię oraz D. Utrzymania (...), w ramach którego funkcjonował Warsztat Mechaniczny - ślusarnia. Oddzielnie funkcjonował D. transportu. Praca odbywała się na dwie zmiany, przede wszystkim na hali produkcyjnej, podzielonej na pięć naw, z czego trzy nawy wydzielone były do produkcji elementów betonowych, czwarta nawa obejmowała zbrojarnię, a piąta ślusarnię. Na hali byli zatrudnieni pracownicy

na stanowiskach: formierzy, betoniarzy, zbrojarzy i ślusarzy - spawaczy. Formierze zajmowali się zalewaniem form betonem. Wcześniej wykonywali wszystkie czynności związane z przygotowaniem betonu. Zbrojarze wykonywali zbrojenia ze stali do form betonowych, a ślusarze przygotowywali elementy ślusarskie, metalowe np. objemki do form.

Wnioskodawca L. G. w pierwszym okresie zatrudnienia pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako ślusarz remontowy w warsztacie mechanicznym (ślusarni) tj. w D. Utrzymania (...). Pracował przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń na oddziałach będących w ruchu tj. na wydziałach produkcyjnych: betoniarni i zbrojarni. Następnie z dniem 1 lutego 1980 r. powierzono mu obowiązki operatora węzła betoniarskiego. Pracował wówczas bezpośrednio przy urządzeniach służących do produkcji betonu, z którego wytwarzano elementy betonowe i żelbetonowe. Z tych prac rozruchowych został odwołany z dniem 1 stycznia 1983 r., wtedy powierzono mu obowiązki mistrza ds. remontu na Wydziale Głównego (...). Natomiast z dniem 1 września 1983 r. powierzono mu obowiązki mistrza utrzymania ruchu w D. Głównego Mechanika. Od dnia 1 kwietnia 1990 r. wnioskodawca został kierownikiem Oddziału Utrzymania (...). Faktycznie od 1 stycznia 1983 r. wnioskodawca nieprzerwanie wykonywał czynności związane z dozorem technicznym w D. Głównego (...), a następnie Głównego Mechanika. Praca w obu tych działach związana była z utrzymaniem ruchu. Wnioskodawca odpowiadał za organizację prac związanych bezpośrednio z produkcją elementów i półfabrykatów. Nadzorował prace ślusarzy-spawaczy, betoniarzy, zbrojarzy bezpośrednio na hali produkcyjnej. Miejsce pracy miał wydzielone na tej hali, w tzw. piątej nawie. Pobyt wnioskodawcy w pomieszczeniach biurowych (Działu Przygotowania Produkcji) ograniczał się jedynie do przekazania zapotrzebowania na określone materiały i rozliczenie czasu pracy podległych pracowników. W rezultacie wnioskodawcy pracował w ponadnormatywnym hałasie i zapyleniu. Obowiązki te wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Równocześnie z wnioskodawcą (od 1983 r.) pracował świadek M. S. (1), który zajmował stanowisko specjalisty ds. normowania czasu pracy. On również pracował stale na Wydziale Produkcji. Do jego obowiązków należała organizacja pracy na stanowiskach produkcyjnych (betoniarz, zbrojarz, ślusarz-spawacz, prostowacz), opracowywanie norm czasowych dla realizacji poszczególnych projektów i wyrobów. Z kolei świadek H. K. (1) pracował w latach 1980-1998 zajmując kolejno stanowiska kierownika ds. produkcji, głównego specjalisty ds. produkcji, zastępcy dyrektora ds. technicznych i dyrektora naczelnego. Odpowiadał za D. Utrzymania (...). Natomiast świadek S. W. w latach 1987-1995 r. był zatrudniony jako ślusarz-mechanik w D. Utrzymania (...). Jego bezpośrednim przełożonym był wnioskodawca, który przydzielał roboty, sprawdzał je oraz bezpośrednio nadzorował ich wykonanie.

Ponadto Sąd ustalił, że zgodnie z zasadami przyznawania pracownikom zatrudnionym na stanowiskach, na których występują warunki szkodliwe dla zdrowia, szczególnie uciążliwe i niebezpieczne obowiązującymi w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w P. do drugiego stopnia szkodliwości należały prace wykonywane m.in. na stanowisku mistrza. Z zachowanych angaży wnioskodawcy wynika, że dodatek szkodliwy miał przyznany od dnia 1 listopada 1986 r.

Sąd ustalił też, że w czasie tego zatrudnienia wnioskodawca korzystał z urlopu bezpłatnego w okresie :

- od 14 września 1987 r. do 21 sierpnia 1989 r.,

- od 10 marca 1997 r. do 25 marca 1997 r.

- od 15 stycznia 1998 r. do 30 kwietnia 1998 r. W tym czasie pracował na budowach eksportowych jako spawacz, zbrojarz i hydraulik.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (kapitałowe):

- kserokopia legitymacji ubezpieczeniowej,

- kserokopia książeczki wojskowej,

- świadectwa pracy z dnia 30.06.1979 r., 9.09.1991 r., 26.01.1999 r., 24.11.1973 r., 30.04.1998 r.

- świadectwo pracy wykonywanej na budowach eksportowych z dnia 1.04.1997 r., 31.12.1998 r. 5.02.1999 r.

2. Akta organu rentowego (emerytalne):

- świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych z dnia 13.05.2014 r. oraz wystawione przez (...) Sp. z o.o. w P.,

- umowa o pracę z dnia 2 lipca 1979 r.,

- angaże z dnia 1.02.1980 r., 5.01.1983 r., 6.09.1983 r., 22.12.1986 r., 19.04.1990 r.,

3. zeznania świadków:

- M. S. (nagranie rozprawy z dn. 29.12.2014 r.- 10 min.),

- H. K. (nagranie rozprawy z dn. 29.12.2014 r.- 21 min.),

- S. W. (nagranie rozprawy z dn. 29.12.2014 r.- 28 min.),

4. zeznania wnioskodawcy (nagranie rozprawy z dn. 29.12.2014 r.- 33 min.),

Dokonując tych ustaleń Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach organu rentowego, w tym dokumentacji archiwalnej z akt osobowych wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia w latach 1979-1998. Przedłożone dokumenty potwierdzają podjęcie zatrudnienia oraz rodzaj zajmowanych stanowisk, zakres obowiązków i sposób wynagradzania wnioskodawcy w okresie zatrudnienia w firmie (...).

Za pełni wiarygodne Sąd uznał także zeznania świadków, którzy dokładnie opisali strukturę zatrudnienia w Przedsiębiorstwo (...) w P.. Wskazali, jakie prace wykonywał wnioskodawca, jak wyglądała organizacja pracy i podział zadań pomiędzy mistrzów i kierowników D. utrzymania ruchu. Sąd w pełni podzielił także zeznania wnioskodawcy, który dodatkowo podał jakie prace wykonywał przez sporny okres zatrudnienia.

Zebrana obecnie dokumentacja wraz zeznaniami świadków i wnioskodawcy potwierdza okres i faktyczny charakter wykonywanej przez niego pracy na kolejno zajmowanych stanowiskach: ślusarza remontowego, operatora wężła betoniarskiego oraz

w zakresie dozoru technicznego. Zgromadzone dowody wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, wobec czego są wiarygodnym źródłem ustaleń faktycznych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy L. G. jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzny (w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach).

Ponadto emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32). Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Równocześnie zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji - w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie

§ 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zaświadczenie zakładu pracy powinno potwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których uzależnione jest przyznanie emerytury.

Bezsporne jest, że wnioskodawca L. G. wykazał, iż w dacie złożenia wniosku emerytalnego ukończył 60 lat oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, osiągnął też 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Natomiast w toku rozpoznawania sprawy przed organem rentowym, z uwagi na niedokładności i rozbieżności świadectw pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, sporny okazał się charakter pracy wykonywanej przez niego w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w P. w okresie:

- od 2 lutego 1979 r. do 31 stycznia 1980 r. na stanowisku ślusarza

- od 1 lutego 1980 r. do 31 grudnia 1982 r. na stanowisku operatora wężła betoniarskiego

- od 1 stycznia 1983 r. do 30 kwietnia 1998 r. na stanowisku kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynierijno-technicznego na oddziałach i wydziałach.

W ocenie Sądu Okręgowego fakt wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w P. w okresie od 2 lipca 1979 r. do 30 kwietnia 1998 r. w łącznym wymiarze 15 lat, 8 miesięcy i 16 dni (po wyłączeniu okresów urlopu bezpłatnego) znalazł potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym – dokumentacji osobowej oraz w zeznaniach świadków i jego własnych.

Przy rozpoznawaniu wniosku emerytalnego wnioskodawcy organ rentowy dysponował świadectwem pracy z dnia 30 kwietnia 1998 r. wystawionym przez syndyka masy upadłości przedsiębiorstwa (...) bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia.

W dokumencie tym potwierdzono okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych od 2 lipca 1979 r. do 31 grudnia 1982 r. oraz od 1 stycznia 1983 r. do 15 września 1987 r. Ponadto wnioskodawca przedstawił trzy świadectwa pracy, wystawione przez następcę prawnego tj. Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w P.. W dokumentach tych wskazano, że zajmowane przez wnioskodawcę stanowiska: ślusarza, operatora wężła betoniarskiego oraz mistrza i kierownika działu utrzymania ruchu należy zakwalifikować jako prace wykonywane w warunkach szczególnych stosownie do wykazu stanowiącego załącznik nr 2 do Zarządzenia Ministra Górnictwa i Energetyki (...).

W tym miejscu należy wskazać, że świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, co podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004 r. w sprawie o sygn. III UK 31/04.

Niemniej w innym orzeczeniu z dnia 25 lutego 2009 r. II UK 227/08 (LEX nr 736740), Sąd Najwyższy stwierdził, że ocena charakteru i kwalifikacja prawna pracy wykonywanej na stanowisku określonym w wystawionym przez pracodawcę świadectwie jako pracy wymienionej w stanowiących załącznik do rozporządzenia wykazach A lub B nie może być podważona bez ujawnienia okoliczności faktycznych wskazujących na inny rodzaj lub zakres faktycznie świadczonej pracy.

Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych, okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, mogą być udowodniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego i nie są potrzebne jakieś szczególne dowody z dokumentów - wystarczą dowody np. z zeznań świadków i stron.

Takie postępowanie dowodowe – uzupełniające i weryfikujące dokumentację sporządzoną przez pracodawcę i następcę prawnego pracodawcy wnioskodawcy – Sąd obecnie przeprowadził. Dokonując tej oceny tut. Sąd oparł się na poglądzie Sądu Najwyższego, zawartym w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10 (LEX nr 619638)), zgodnie z którym dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

W rezultacie Sąd ustalił na podstawie zachowanej dokumentacji, zeznań świadków oraz wnioskodawcy, że we wskazanych, spornych okresach wykonywał ona prace w szczególnych warunkach. Najpierw na stanowisku ślusarza w D. Utrzymania (...) przy bieżącej konserwacji urządzeń oraz przy pracach montażowych i remontowych bezpośrednio przy produkcji elementów i półfabrykatów tj. przy stołach wibracyjnych, betoniarkach, suwnicach. Według wykazu A, dział XIV, poz. 25, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. za pracę w warunkach szczególnych ustawodawca uznał pracę wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy związaną z bieżącą konserwacją agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Prace takie wymieniono też w wykazie A, dział XIV (prace różne), poz. 25, stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki (...) z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach (Dz. Urz. WUG z dnia 12 sierpnia 1983 r.).

Również prace w warunkach szczególnych wnioskodawca wykonywał w okresie od 1 lutego 1980 r. do 31 grudnia 1982 r. W tym czasie przeniesiono go na tzw. rozruch, pracował on bezpośrednio przy produkcji betonu kruszywowego na wężle betoniarskim jako operator.

Prace takie wymienione są w wykazie A powołanego rozporządzenia w dziale V poz. 15 oraz w wykazie A, stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa

i (...) z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki cieplnej, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach – Dział V, poz. 3 pkt 39.

Ponadto przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca również w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 15 września 1987 r. oraz od 22 sierpnia 1989 r. (po powrocie z budowy eksportowej) do 9 marca 1997 r. w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w P. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych związaną ze stałym

i bezpośrednim dozorem inżynieryjno-technicznym na stanowiskach: mistrz, starszy mistrz, kierownik warsztatu i kierownik utrzymania ruchu produkcji w wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace na stanowiskach pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca nadzorował wówczas pracę ślusarzy-spawaczy, zbrojarzy, betoniarzy.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 grudnia 2007 r., (III UK 62/07, LEX nr 375653) czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w tych wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia z 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, objęte poz. 24 działu XIV Wykazu A, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Wykładnię tę uzupełnia stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 marca 2009 r. (II UK 243/08, LEX nr 550990) według którego czynności obejmujące sporządzenie dokumentacji związanej z dozorem stanowią integralną część sprawowanego dozoru. Nie ma zatem podstaw do ich wyłączenia

i traktowania odrębnie. W sytuacji, gdy dozór inżynieryjno-techniczny jest pracą w szczególnych warunkach i praca polegająca na dozorze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma żadnej potrzeby ustalania, ile czasu pracownik poświęcał na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na inne czynności, które również były związane z tym dozorem.

Zakres i rodzaj wykonywanych przez wnioskodawcę czynności we wskazanym powyżej okresie w pełni odpowiadał pracom w szczególnych warunkach wymienionym

w wykazie A, dziale XIV (prace różne), poz. 24 (kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie) oraz dziale V

(w budownictwie i w przemyśle materiałów budowlanych), poz. 3 i 4 (prace zbrojarskie i betoniarskie) i dziale XIV (prace różne), poz. 12 (prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym) oraz poz. 18 (obsługa urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub udarowych), stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Ponadto prace takie wymieniono w wykazie A, dział XIV (prace różne), poz. 24 (kontrola międzyoperacyjna kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A, dział V (w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych), poz. 4 (prace zbrojarskie i betoniarskie) pkt 2 – zbrojarz i pkt 3 - betoniarz oraz dział XIV (prace różne), poz. 12 (prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym

i atomowodorowym) pkt 9 i 10 - spawacz gazowy, spawacz elektryczny, poz. 18 (obsługa urządzeń i narzędzi wibracyjnych lub udarowych), pkt 15 - ślusarz przy obsłudze młotów

i wiertarek udarowych, pkt 25, stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki (...) z dnia 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach (Dz. Urz. WUG z dnia 12 sierpnia 1983 r.).

Fakt wykonywania przez wnioskodawcę pracy średniego dozoru technicznego nie może budzić wątpliwości. Stanowiska mistrza, kierownika czy zastępcy dyrektora działu utrzymania ruchu wpisano w zachowanych angażach. W istocie konieczne było ustalenie, jakie roboty wykonywali pracownicy, którymi kierował wnioskodawca. Tę okoliczność Sąd wyjaśnił w oparciu o zeznania świadków oraz wnioskodawcy.

Charakter przedsiębiorstwa, w którym pracował wnioskodawca, ogólne świadectwo pracy wystawione bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia oraz świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych (wystawione przez następcę prawnego pracodawcy), jak też jednoznaczne i spójne zeznania świadków wskazują, że w spornych okresach wnioskodawca kierował pracą robotników, których prace były wykonywane w warunkach szczególnych.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy wartym wskazania jest również stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 stycznia 2008 r. (sygn. akt I UK 195/07), zgodnie z którym osoba wykonująca dozór inżyniersko-techniczny nad pracami wykonywanymi w warunkach zagrażających bezpieczeństwu nie musi stale przebywać na stanowiskach, gdzie jest wykonywana praca, w zakresie jej obowiązków musi być przewidziane sporządzanie dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności. Ponoszenie odpowiedzialności za wykonanie pracy, w której każdy błąd techniczny może narazić na niebezpieczeństwo pracowników i inne osoby, zostało uznane za wykonanie pracy w warunkach szczególnych.

Rozstrzygając kwestię charakteru zatrudnienia wnioskodawcy, Sąd przyjął więc, że łącznie, z okresem uwzględnionym przez organ rentowy, wnioskodawca wykazał ponad 19 lat pracy wykonywanej w warunkach szczególnych - przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie i na mocy powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając mu prawo do emerytury, poczynając od dnia 10 sierpnia 2014 r. tj. osiągnięcia wieku emerytalnego, o czym orzeczono w pkt I-szym wyroku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków i ich ocena) zwalniają organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.